

Nro. 45.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Juniusnak 6-dik napján 1797-ik
esztendőben.*

Nagy Britannia.

Úgy lattzik, mintha az egész Ország öszve beszéltet vólna *Pitt* Minister meg buktatására, 60 várasnál több adott bé ellene a' Királynak instantiát, mellyben a' mostani Ministeriumnak megváltoztatására, és a' Frantzia Respublikával való meg békellésre kérik a' fejedelmet. Mások felett leg inkább sürgeti e' tárgyat a' *Londoni* polgárság, a' melly Május havának 11-ikén újobban gyűllést tartott e' végett.

Májusnak 11-ik napján érkezett meg *Londonba* azon kurir, a' kit a' *Bétsben* lévő Angliai követ *Morton Eden* és *Hammond* Urak a' Fels. Csá-

szár és Frantzia Respublika közt való békességnek praeliminaris tzikkelyeivel *Pitt* Ministerhez küldöttek. — A' *Hyberniába* lévő ármádiának fő vezérévé *Marquis Cornwallis* tétetett, és ismét hat regement vett parantsolatot az oda való marsirozásra. — A' Frantzia Ország és Anglia közt lévő canalisban, avagy szoros tengerben 44 Fr. linea hajók űlalkodnak. — A' *Portsmouthi* flottán lévő mátrozoknak, az az, hajós katonáknak meg engedeltetésekre *Lord Howe* küldettetett, a' ki eránt, mint igen hires, régi és szereintsés Admirális eránt mindenkor nagy hajlandósággal, tisztelettel és engedelmességgel viseltetnek. — Meg jegyzésre méltó dolog, hogy a' *Portsmouthi* hajós katonák töbnire mind *Hyberniai* születésűek. *Lord Howe*, amnestialis levelet is vitt hozzájok magával, mellyben arra kötelezi magát a' Fejedelem és Ministerium, hogy soha, sem most, sem ennekutánna semmi bántodások nem lészzen pártos tselekedteik miatt, hogyha most előbbi engedelmességekre vissza téréndenek.

Parlamentalis Dolgok

A' melly napon a' *Portsmouthi* flottán lévő hajó sereg zsóldjának meg szaporitásátáról való *Bill* a' felső Parlamentom gyűllésébe vitettetett, s annak meg erőssitetése sürgettetett vólna *Lord Grenville* Minister által, nagyon ki költek ellene, sőt az egész Ministerium ellen *Bedford*, *Grafton* Hertzegek és mások. Az elsőbb egész tüzzel beszélt a' Ministerek ellen, hogy ők mindeneket szabad tettések szerént mivelnek; hogy egészlen fel forgatni igyekeznek az Ország Constitutióját; hogy egy olly fontos tárgyról, mellytől függ az egész Orzágnak tsendessége, bátorsága, bóldogsága, és további meg maradása, eddig még tsak egy szóval sem emlékeztek; hogy nem más, hanem egyedül ők vólnának a' flottán támadt zenebonának okai, és hogy e' miatt sem az Admirálitásnak sem a'

kormányfűknek semmi credituma nintsen a' hajó seregeknél.

Hasonló, és talán még keserűbb szemre való hányásokat kellett *Pitt* Ministernek az alsó Parlamentum gyűllésében izenvedni. *Whitebread* Úr azzal fenyegette őtet, hogy, hanemha leg ottan okát adja halogatásainak, tunyasággal 's hivség-telenséggel fogja őtet a' Parlamentum vádolni, és mint olytat a' Publikum előtt le is festeni. — Nem félek, felele *Pitt* Minister az illyetén fenyegetődzésektől, sőt azt kívánom mutassa meg akárki, miben restelkedtem, és miben vóltam hűségtelen a' haza ellen, sajnállom, hogy a' mátrozok kívánságának tellyesitetése, a' szokott formalitások miatt ennyi időre halasztódott 's a' t.

Ez a' sajnállás, monda *Fox* Úr, sem a' Publikumot és mátrozokat, az az, hajós katonákat ki nem elegiti, sem a' flottán meg ölettetteket fel nem támasztja a' halálból. — Még a' múlt hűsvét innepét meg előző héten bé adták a' mátrozok az Admirálitásnak a' magok nehézségeiket, és minekutánna meg igirtetett vólna nékiek előbbi zsóldjoknak meg öregbitetése, le tsendesedtek, 's egyedül azt várták, hogy a' nékiek tett igiretet erősitse meg a' Parlamentum. Hát miért késtek ezen dologgal a' Ministerek? miért nem közlötték azt mingyárt a' Parlamentummal 's a' t.

Sheridan Úr ezeknél is keményebben sértegette *Pitt* Ministert: Hogyha, *úgymond*, idegen udvarok számára költsön pénzt kell fel venni, ha a' bankót a' kész pénzel való fizetésben meg kell akadályoztatni, azzal bezzeg nem késik, hanem mivel a' maga hasznát is érzi benne, minden halogatas nélkül elő áll a' Parlamentumban; ellenben a' midőn a' flottának és Országának bátorsága és tsendessége kotzkára vettettek, akkor halgattott, egyik időről a' másakra halogatta a' dolgot. En ugyan, *úgymond* továbbba *Sheridan* Úr, hely-

be nem hagyom a' matrozok tselekedetét, és tökéletesen meg vagyok arról is győztetve, hogy mások voltak azon zenebonának indítói; de hát egyedül a' Ministerekre bizzuk e' a' Status hajójának kormányát, mellyet ők a' veszedelmes köfszálak és homokhalmok közzé vivén, már most bátorságosabb helyre nem vezethetik. Gyakorta szomorúan tapasztaltuk, melly gyenge kormányozók légyenek ők. Szabadulásunknak egyéb módját nem látom, hanem hogy ezen veszedelmes körülállásoknak meg vizsgálata végett mind a' két haz, (a' felső és alsó Parlamentum) öszve menvén titkos Commissiót tartson. Ugy de, *mond erre Pitt Minister*, illy formán nagyon meg sértődnek a' végre hajtó hatalomnak jussai (Jura Postestatis executivae) semmivé tétetődik tekintete, egészlen meg változik a' Britanniai Constitutionak alkotmánya, és más állittatik fel annak helyébe.

A' mint lehetett tovább is mentette magát *Pitt Minister*, és tsaknem esküvéssel bizonyította, hogy a' kormányfő semmit is el nem mulatott a' maga kötelességéből. Továbbá azt mondotta, hogy, ha azon váratlan történetet, t. i. a' flottának felzendülését előre el láthatta volna, mingyárt akkor igyekezett volna azt zöld fűvében meg fojtani; mindazáltal reményli, hogy mihelyt értesekre fog esni a' matrozoknak a' Parlamentom erántok tett végzése, azonnal nemtsak egészlen le tsendesedni, hanem egyfzersmind előbbi kötelességeikre vissza fognak térni.

Yorke Úr másfelé okoknak tulajdonitván a' matrozok fel zendülését, mentegetni kívánta a' Ministereket. — Minden esetre nézve, felele *Fox* Úr, idejébben kellett volna e' dolgot a' Parlamentum eleibe terjeszteni, a' leg szerentsétlenebb emberek vólnánk mi, ha az ellenség flottája szeme láttára történt volna ez a' fel zendülés. — Nagy Isten, melly szomorú állapotban vagyunk mi most!

Hányszor nem vádoltak engemet azzal, hogy én a' valóságnál feketébb festékekkel árnyékozom Hazánk állapotját. Ambár gyakorta hajótörést szenvedett a' mi Constitutiónk a' Ministerek erőszakoskodások miatt, még is, tsak hat hólnappal ennekelötte sem gondoltam volna, hogy mi eny nyire jussunk. — Akárki is képzelje finantziánk romlását, a' bankó szomorú sorsát, *Hyberniának* nyomorúságát, a' *Londoni* polgárság fel buzdulását, az ellenség fenyegetődzéseit, de mindenek felett a' flotta fel zendülését, a' melly mindekkorig óltalom bástya gyanánt vólt nemzetünknek, mindezeket mondom tekintse jól meg, és vallya meg, találtatik e' olly fekete festék, melylyel Országunknak szomorú ábrázattját elegendőképen le rajzolhatnánk.

Dundás Úr, az Admirálitásnak titoknokja azzal biztatta magát és másokat, hogy a' mátrozok, magok ajánlások szerént mostan is készek N. Britannia ditsőségének fenn tartásáért, ha a' szükség kívánnya, az ellenséggel szembe szállani, mellyből azt lehet ki húzni, hogy még ő reájok ki nem terjedett a' *Jakobinismus* mérge; haladásal vették az Admirálitásnak azt a' jelentését, hogy bizonyossan tellyesíteni fogja az ő kívánságokat a' Parlamentum, ámbár alattomban mások azzal kívánták őket el tsábitani, hogy ha zsóldjok szaporitása meg fog is igertetni, de soha valóság belöle nem lészzen. Végtére, a' mint folyebb meg mondtuk, azt végzette a' Parlamentum, hogy a' fel zendült hajó seregeknek le tsendesitetesekre az öreg Lord *Howe* küldettessék el.

A' mint a' késöbben költ *Londoni* levelekből olvassuk, nem is vólt Lord *Howe* útja hafzontalan, a' ki a' *Portsmouthi* flottán lévő hajó sereg kivanságát mindenekben tellyesitetette. A' Királyi pardonnak fel olvastatása után mindnyájan nagy örömmel töltek el, és az Anglusoknak ezt a' kedves ariáját *God save the King und Rule Britannia,*

az az: *Tartsa meg az Úr Isten az Angliai Királyt, és Országot* nagy fel szóval, 's musika mellett el dúdolták. Annakutánna Lord és Lady *Howevel*, Sir William és Lady *Pittel*, és Sir Peter *Parkerrel* együtt a' *Sz. Ilonai* flottára mentek a' mátrosok delegatusai, és mind ezen, mind amazon szélnek botsátották a' Királyi vitorlákat (e). Onnan a' *Curtis* Admirális kórmánya alatt lévő *Spitheadi* flottára mentek, ottan is le tsendesítették a' fel zendült mátrozokat; egy szóval mindnyájan meg nyugodtak a' Parlamentumnak Lord *Howe* általi ki jelentetett végzésében.

A' *Würtembergi* örökös Hertzeg igen nagy pompával ment bé *St. Jamesbe*, holott a' két Érsek, a' Nagy Kancellarius, és minden udvari és Status fő tisztek udvarlására mentenek. Májusnak 10-dikén vólt leg első audientián a' Királynál, a' ki ötet mindjárt akkor a' leg főbb vitézi rendnek, az úgy nevezett *Blauen Hosenband* Ordónak tzimerével meg ajándékozta. A' következett napon azon nagy audientziára ment a' nevezett Hertzeg, a' mellyben az ő jegyes mátkája, a' Királyi korona Hertzeg *Asszony* is jelenvólt a' *Sz. Katalin* Ordójának tzimerével fel ékesítettve, mellyel néhai II. *Katalin* Orosz Császárné által ajándékoztatott meg. — Más nap a' *Windsori* Királyi palotában vólt fölöstökömön a' Királynénál, mellynek végződése után egy ki nyílt Faetomban kotsizott a' Királlyal. — Májusnak 15-ikén az *Orániai* Hertzeget is meg látogatta.

A' Hyberniai dolgokról a' jövő posta napon.

(e) Lord *Angliai* nyelven annyit téfszen mint *Úr*; de a' leg főbb titulus *N. Britanniában*, és egyedül a' felső *Parlamentum* tagjai élhetnek azzal. Ezeknek feleségeik *Lady*, az az *Asszony* nevet viselnek. *Mylord Uramat*; *Myladi Asszonyomat* jelent.

Batáviai Respublika.

A' Hollandiai tartománynak fő kórmányfzékje egy áttalában azon erőlködött, hogy az új Constitutiónak bé vételére, vagy megvetésére, nem a' tartományok, hanem ki ki fejenként voksoljanak. Ellenben az *Oberysselei* tartománybeli kórmányfzék ellenkező értelemben vólt. E' két résznek meg egyeztetésére illyetén módot talált a' Hágai Convent, hogy mind a' 9 tartományoknak kórmányfzékjeik jegyezzék fel a' voksoló jussal bíró polgároknak számát, és adjak fel a' N. Gyűllésnek, hanyan voksoltak közülök az új Constitutiónak bé vételére, 's hanyan annak bé nem vételére, 's ehez fogja a' Convent maga végzését szabni. Illyenképen tsak ugyan el érte a' democratica rész a' maga végét, melly mindenkor azt sürgétte, hogy az új Constitutiónak bé vételére nézve fejenként légyen a' voksolás.

Amsterdámból iratik, hogy a' Frantzia Directorium közbenvetésére a' Berlini Kir. udvar is meg fogja esmérni a' Batáviai Respublikának democratica alkotmányát, és mostani mástól való nem függését. — Az új Constitutiónak tökéleteségre való vitele közelget a' maga végéhez, letsendesültek a' fel háborodott indulatok apródonként, melly ha tovább is úgy fog lenni, nem lehet a' revolutióval együtt járó fel háborodástól tartani. —

Mint a' szárazon, úgy a' tengeren is, egyforma erővel tétetteti a' Batáviai Respublika a' hadi készüléteket, és leg közelebb olly parantsolatott küldött a' Köz-Társaság ármádiájához, hogy mind a' truppok, mind a' táborig Commissariusok készen tartsák magokat. Ezekből azt a' következtetést húzza ki a' világ, hogy a' Frantzia és Batáviai Respublikák öszve kaptak erővel fognak Anglia ellen menni. Kár, hogy jobb állapotban nints

a' Batáviai Respublikának finantziája. *Nervus rerum gerendarum est pecunia.*

Nemtsak projectalta, hanem tökéletesen meg is határozta már azt a' Nemzeti Gyűllés, hogy 15 Departementumokra, avagy osztályokra osztattassanak fel a' hét szövetséges tartományok; az 1-ső az *Északi Hollandiai*, és all 129672 lélekből; a' 2-ik az *Amsterdami* 217024 lélekből; a' 3-ik, 4-ik és 5-ik déli Hollandiának külömbkülömbféle részeit foglalják magokban. A' 3-ikban 120167; a' 4-ikben 208518; az 5-ikben 100305 lélek talál-tatik; a' 6-ik és 7-ik a' Hollandiai Brabantziában lészzen, és az *elsőbben* 110431, az *utólsóbban* 116843 lélek vagyon; a' 8-ik az *Utrechti* 118980 lélekkal; a' 9-ik a' *Nimwegeni* 83418-al; a' 10-ik a' *Velu-viai* és *Zütphaniai* 136189-el; a' 11-ik a' *Zelandiai* 87910-el; a' 12-ik az *Oberysseli* 135060-al; a' 13-ik a' *Drenthi* 53859-el; a' 14-ik a' *Gröningai* 100368-al; a' 15-ik a' *Friszlandiai* 161513 lélekkal. — Ebből láthatni, mennyire mennyen a' Batáviai Respublika mostani népessége.

Frantzia Respublika.

Az 1794-ik esztendei Constitutió szerént, minden harmadik esztendőben változni kell a' Frantzia kormányfőszéknek akképen, hogy az ifjú és öreg Tanátsnak egy harmad része a' Directoriumnak pedig egy tagja ki lépnek. — A' két Tanátsból ki lépteknek helyekre magok a' Departementumok választatnak, 's küldőnek másokat; ellenben a' Directoriumnak tagjai egymás közt voksot húznak, és a' kire esik a' ki lépes, annak mingyárt butsút kell venni hivatallyától. A' múlt hólnap lévén ezen változásnak meg határozott ideje, a' Gyülekezetek meg tették a' választatást, és el is küldötték *Párisba* választatott új képviselőiket. Azon alkalmatossággal a' Directoriumot is meg emlékeztette a' két Tanáts, de az azt ál-

latván, hogy e' részben nem függene a' két Tanátstól, és magának volna arra jussa, mikor te-
gyen maga közt változást, sem az egyik, sem
a' másik Tanáts emlékeztetésére ügyelni nem ki-
vánt. Végtére meg mutatván azt a' N. Képviselő-
k a' Constitutióból, hogy nem nékik a' Directo-
riumtól, hanem ennek kellene ő töllök függeni,
az is térdet fejet hajtott, és mingyárt akkor hoz-
zá kezdett a' voksoláshoz. Elsőben is elő vitet-
tek a' voksoló két urnák avagy edények; az
egyikben azon számmal jegyzett tzédulátskák vól-
tak, a' melly szám szerezént kellene nékiek voksot
húzni; ebből *Lareveillere-Lepaux* az 1-ső; *Carnot*
a' 2-ik; *Barrás* a' 3-ik; *Letourneur* a' 4-ik; *Reubel*
az 5-ik számú tzédulákát húzták ki. Illy rendel-
léptek a' második urnában lévő voksoknak ki-
vonására, a' mellyek közt a' 4-ikén e' vala írva:
Ki lépő Tag; következésképen *Letourneurnek* kel-
lett a' Directorium tagjai közzül ki lepni. Meg-
válik, kit fog helyette választani a' két Tanáts. —
A' nemzet közönségessen *Barthelemyt* a' Respub-
likának *Basileában* lévő követjét szereztné azon
póltzra emeltetni; de ő inkább kívánna mostani
nivatallyában meg maradni, a' mellyben többet
használhatna Hazájának, mint amúgy.

A' *Párisi* levelek meg tzáfollyák azt a' hirt,
a' melly Lord *Malmesburynak* oda való menete-
léről, és a' békességről való tractálásáról táma-
dott. — Marquis *Lusignan* Cs. K. Generálist, a' ki
ennekelötte három hólnappal Olasz Országban a'
Fr. fogságba esett, *Párisba* vitetett, és a' Tem-
peli fog házba záratott, szabadon botsátatta a'
Directorium, és maga a' hadi dolgokra ügyelő
Minister adta e' dolgot tudtára. — A' *Párisban*
vólt Velentzei követnek *Quarini* Nobilenek meg-
izente a' Directorium, hogy 24 óra alatt takaród-
jek onnan ki. — Májusnak 18-ik napján nagy ven-
dágség adatott *Massena* Generálisnak az előbbi
Fr. Teatrumnak palotájában, mellyre ő rajta ki-
vül 800 vendégek hivattattak. *Pichegrü* és *Jour-*

dán Generálisok is jelen voltak. — Kételkednek a' *Párisi* levelek arról, hogy *Bernában* Congressus fogna tartattatni, 's azt mondják, hogy valamint eddig, úgy ennekutánna is, minden Német Országi fejedelemmel magános békességet akar a' Directorium kötni, és ennek tökéletességre való menetelég egyik Frantzia ármádia sem fogna széllyel ofzlani.

Olasz Ország.

A' Sz. Pápának előbbi beteges állapotja jobbra fordúlt annyiban, hogy most már nem szenved az arena és kólika miatt annyi fájdalmat, mint néhány hetekkel ennekelötte. Mivel mindazáltal nemcsak gyakorta való betegeskedése, hanem koros ideje miatt is (a' jövő Decemb. 27-ik napján, ha addig él 80 esztendő fog lenni) felettébb erőtlenség, szükségesnek itilte Ő Szentsége eleve olly rendelkezéseket tenni, a' mellyek által az Anyaszentegyházra nézve következhető nagy változások eltavoztattassanak. — Fájdalmainak könnyebülése után mindjárt magához hivatott néhány nevezetesebb Kárdinálisokat, és azon esetre, hogy Ő Szentségének halála történne, tanátskozott velek a' Pápa választatásra való gyűlésről.

Az irják *Velentzéből* Májusnak 20-ikán, hogy ott már most szép tsendesség vagyon, hogy a' felháborodott népnek le tsendesítésére egyik proclamatió a' másikat éri, és hogy tellyes szabadsága lévén már most a' könyvsajtóknak, sok szép irások jönnek nap világra. Ezek közt legnevezetesebb *Mengotti Ferentz* Polgárnak, a' municipalitás egy igen tudós tagjának az a' beszédje, mellyet Májusnak 17-ikén a' *Velentzei* szabad nemzethez intézett. Azon napon a' *Velentzei* Pátriarka is egy igen szép és gyökeres páfztori levelet adott ki és küldött a' megyejében lévő papokhoz, és káplánokhoz, a' mellyben az új kórmányfzék

rendeléseit eránt való engedelmességre, 's azoknak prédikálására kéri, inti, és serkenti őket. — A' municipalitás által ki hirdettetett rendelések közt meg jegyzésre méltó az, a' melly Májusnak 8 kán költ, és a' mellyben arra buzdítatik a' nép, hogy az új Constitutió eránt való hajlandóságának ki nyilatkoztatására, harmad nap alatt rakják kalapjaik mellé a' hármass színű (zöld, fehér, és vörös) kokárdát, avagy bokkrétát.

Májusnak 20-ikán egynéhány bárkák küldetettek a' Velentzei kikötő helyből a' tartományba, olly végből, hogy vinnék oda, t. i. Velentzébe *Bonaparte* fő vezért, és a' vele lévő Fr. fő tiszteket. Közönségessen úgy vélekedtek a' Velentzei democratak, hogy Májusnak 25-ikén, az *Ex-Doge* helyett, ő, tudniillik *Bonaparte* fogná az *Adriaticumi* tengert a' Velentzei Respublikának el jegyezni; de sem az egyik, sem a' másik meg nem történt, az az, sem *Bonaparte* fő vezér oda nem ment, sem a' sok 100 esztendőig tartott szokás szerént, az *Adriaticumi* tenger el nem jegyeztetett, és így özvegyen maradott (f).

Minden Velentzei városok és helységek közt leg nagyobb gyűlöléssel viseltetett *Verona* a' *Franziák* ellen, mellyet eleggé meg mutattak az ott ispotályban feküdt beteg és gyógyúlni kezdett

(f) *Annak meg bizonyítására, hogy az Adriaticum tengernek az Ura egyedül a' Velentzei Respublika légyen, minden esztendőben áldozó tsötörtökön, az egész Tanátsnak, Nobiliknek és számos népnek jelenlétekben a' Doge el szokta azt jegyezni az úgy nevezett Bucentauro pompas hajóból egy arany gyűrűt vetvén azon tenger vizébe illyen szókkal: Desponsamus te, mare, in signum perpetui dominii, az az: Örökös uradalmunknak meg mutatására tegedet tenger el jegyzünk.*

Frantziáknak kegyetlenül lett meg öletéseken. *Bonaparte* fő vezér is leg inkább boszorkodott a' *Saló és Veronabeliek* ellen. — Májusnak 9-ik napján, *Angerau* Fr. Generális parantsolatjára felgyűlvén az ott fel állitatott municipalitás, és egy-néhány Frantzia truppok néhány ágyúkkal a' Bra nevű piatzra, az utólsóbbak *batallion quarreba* állották, az elsőbbek pedig a' szabadtság óltárára mentek fel. Refzkettek erőssen a' Veronaiak, úgy gondolkozván, hogy a' tömlötzre vettetett püspök és nemesek, a' kik tudniillik a' Frantziák ellen a' népet fel ingerlették, fognának agyon lövetetni; hanem leg elsőben is azok a' gonosz emberek kísértettek katonák által a' *batallion quarreba*, a' kik a' várast pusztították, prédálták, és a' Frantziákkal is kegyetlenül bántak. Azonközben két Fr. dragonyos a' várason keresztül vágatva nyargalt *Angerau* Generálishoz, egy levelet adván kezébe. Ő a' halálos sententiát tsak ugyan ki mondatta fejékre, hanem azzal fejezte azt bé, hogy most egyfzer meg hagyattatik az életek, a' hová nékik tettzeni fog, oda mehetnek, hanem ennekutánna betsülletes ember módjára viseljék magokat.

Értésére esvén a' Genuai Tanátsnak a' *Velentzében* történt nagy változás, nagyon meg félemlett, és mingyárt árról kezdett gondolkozni, miként lehetne a' reájok is következhető veszedelmet el háritani? nem jobb vólnaé nékik is az aristocratica igazgatás formáját democraticára által változtatni, mind a' népnek Frantziákhoz való nagy hajlandósága, mind a' mostani környülállások azt hozván magokkal. A' *Módenai* és *Massa-Carrai* Hertzegségekkel határos *Luckai* Respublikában is szaporodnak a' Frantzia módon gondolkozók. — A' *Sant-Marinói* Republichetta, az az Respublikátska, melly a' Velentzei Köz-Társaságot *la sua carissima Sorella*-nak szokta nevezni, úgy gondolkozik, hogy ma hólnap ötet is el fogja a' *Cispadanai* Respublika nyelni.

Elegyes Dolgok.

Lafayette Fr. Generális fogoly társaival együtt szabadon bocsátatott *Olmutzi* fogságából. Maga mentsége és meg igazítása véget azt kéri a' Directoriumtól, hogy törvényesen vizsgáltsék meg az ő dolga, és ha által szökötnek, 's haza árulónak találtatni fog, büntettesse meg ötet érdeme szerént. *Tissot* igen igen híres orvos Doctor Lausannában, az orvosi tudománynak nagy kárával, mellyet mind tudós találmányai, mind sok szerentses curái által nagyon tökéletesített, ugyan ott, t. i. *Lausannában*, nem régiben meg hólt. — *Hoche* Generális közbenvetése mellett, szabad vallásbeli gyakorlás és templom engedtetett *Kolónia* városában a' Protestansoknak. — *Volgenspurghan*, *Alsatia* Hünningeni Cantonjának középlizerű városában, egy papi Journál (olvasd Zsurnál, avagy újság levél) adattatik ki ezen tzim alatt: *Jahrbücher der Religion, oder kirchliche Begebenheiten der Katholiken in Frankreich, von einer Gesellschaft von Freunden der Religion, und des Vaterlandes*, mellynek tzéllya az, hogy a' Frantzia papság a' vallás előbbi méltóságának és fényességének vissza szerzésére serkentessék. Angliában a' hajósereg példájokra, a' hadi seregek is fel indultak, de mitsoda okból nem iratik, holott azoknak zsóldjok már ennekelötte 12 esztendővel meg öregbitetett. — *Bonaparte* fő vezérnek testvére követnek *Rómába* küldetett. — *Bonaparte* feleségéről azt beszélik, hogy ritka szépsége mellett olly nagy észel bir, a' minémüt asszonyi nemben fel találni nem mindenütt lehet. Ez az oka, hogy a' nevezett fő vezér a' politika dolgokra nézve szüntelen levelezik vele. — Egy *Marum* nevű *Harlemi* orvos Doctor egy olly tűz óltó vedret talált nem régiben, mellyel egynéhány minutum alatt akármelly nagy tüzet is el lehet óltani. Egy olyan fa épületen tett avval első próbát, mellynek hossza 24; szelessége 20; magassága 14 lépésni, és külső falai 's fedelezete szurokkal bé voltak vonva. Több próbákat is tett vele, és min-

denkor igen fzerentsésen. Az ezköz könnyű, egy ember, ha tele van is vizzel, el birhattya. — Az illy tűz óltó ezközre igen nagy szüksége vólna Magy. Országának. — A' *Brandenburgiai* és *Saxóniai* Val. Fejedelemségekben nagy rekrutirozás vagon. — A' *Saarbrücker* Hertzegségben, *Duttweiler* mellett vagon egy nagy hegy, melly ennekelötte 120 esztendővel egy juh pasztor vigyazatlansága miatt meg gyúlladván, azóltatól fogva szüntelen ég, eleinte nagy félelmet okozott, hanem idővel igen nagy hasznúnak lenni tapasztaltatott, mivel esztendőnként 300 mázsa salakatlan tiszta timsót hány ki maga üregjéből. — — *Klementina* Auszriai Fő Hertzeg Asszony, Fels. Urunknak testvér húgja, és a' Nápolyi Kir. Korona Hertzegnek ennekelötte 7 esztendővel el jegyeztetett mátkája, a' közelebb múlt Tsötörtökön indúlt el *Triest* felé, holott már régtől fogva 7 hajók várják készen, a' mellyeken t. i. *Nápolyba* fog vitettetni. — A' *Livornóban* vólt Fr. seregek a' Korsikai szigetbe mentek által. — Hertzeg *Ahrenberg* A. Belgiumnak Magnásai közt a' leg gazdagabb és hatalmasabb, ki töröltetett ugyan az Emigránsok laistromából, hanem vissza adattatnak e' néki a' jószágai, avagy nem, a' már más kérdés. — *A. Belgiumnak* passiva adossága 11 millió forintra megyen. — Marquis *Luchesini*, a' ki néhány esztendőtől fogva *Bétsben* követ vólt, *Pétersburgba* ment követnek; helyette Gr. *Keller* rendeltetett ide követségbe. Egy *Berlini* maganos levél szerént, halálos nyavalyában vagon a' Prussziai Király.

Magyar Ország.

Máramaros Vármegyéből Máj. 12-kén. Megyénkben igen sok hernyó mutogatván magát a' fákon, a' Tek. N. Vármegye szokott gondossága szerént, 3 forint büntetés alatt meg hirdettette, hogy kiki le szedesse azon ártalmas férgeket a' maga kertében. — April. havának 6-ikán ki menvén a' Szolgabiró Urak magok Járásaikba a' végett, hogy szorgalmatossan meg vizsgálják, ha en-

gedtenek e' az emberek ezen hasznos parantsolatnak vagy nem, és ha nem engedtenek, a' meg határozott büntetés alá rekeszék az engedetleneket: találtattak egynéhány gazdák olyanok, a' kik készebbek voltak gyümölcs termő fáikat előre ki vágni, mint a' birságot le fizetni. Ez által el is kerültek a' büntetést, de az okosok előtt nevetségessé tették önnön magokat.

Egy példa a' tzigánynak a' puskáról való ama mondására: *Mihent pukkan, mingyárt guggan, mert ha hátul sustorékolni kezd, előről az ördög se tartya meg.* Aprilis havának 13-ikán öfzve gyűlnek egy helyen a' vadászok, a' kik között egyik egy régi rozsdás de töltött puskát meg akarván nézni, ha vólna e' benne töltés, fel húzza a' sárkányát, és a' midőn lassan ismét le eresztené, látván, hogy meg van töltve, hirtelen szikrát vet, a' puska el sül, és az előtte álló vadász pajtasának a' nyakát és vállát 11 szem sréttel úgy által lövi, hogy ama csak le esik, és életben való megmaradása eránt kevés reménység lehet.

Meg esék Májusnak 1-ső napján az Insurrectionalis Gyűllés is, minekutánna 25-ik Aprilis staffetalis parantsolat jött vólna a' tisztekhez az eránt, mi tévők légyenek a' jelenvaló környülállások közt. E' dologban való buzgoságát eléggé meg bizonyította *Máramaros* azzal, hogy a' legtöbb katonáknak lehető ki állítására azt rendelte, hogy minden 300 R. forintos fizetésű ember, ha nemes, akármi hivatalban légyen egyébaránt pap, kameralis, vagy uraság tisztje, egy lovas katonát állitson, a' ki 150 R. forintban kerül. — A' kinek ennél kevesebb fizetése vagyon, e' végre felét adja; a' ki nem nemes, de szabad ember, jövedelméből tizedét. Ki is botsátattak e' végre mindenfelé, még az Assessor Urak is, hogy annál hamarább véget érjen a' dolog, a' conscriptióra, mellyet már némellyek el is végzettek. — Minthogy pedig a' vólt a' meg egyezés, hogy magyar tsákós süveg, és kék polztó légyen az

uniformis, a' süvegeknek meg készitetése Titt. *Darvay* Perceptor, a' nyergeké és szerfzámoké *Fejér János* Urakra bizattattak, valamint egyebek másokra.

Nállunk igen kellemetes idők járnak, de esőre vólna szükségünk; az élet óltsó, a' búzának a' köble 9, 10 márjás, a' tengerinek 6, a' rozsnak és árpának hasonlóképen 6 márjás a' köble.

Tudósítás.

A' Nemes Magy. Hazának bizodalmasan adja tudtára egy jó Magyar hazafi, 's egyfzersmind orvos Doctor, hogy a' *Hufeland Wilhelm Kristóf* hires orvos Doctor és a' Jénai Universtitásban közönséges és rendszerént való Professor munkáját, melly a' következő tzim alatt jött ki: *Az emberi élet meg hosszabításának mestersége Jenában 1797-ben*, magyar nyelvre által fordittyta, sőt imitt amott, az alkalmatosság szerént, jegyzésekkel és világosításokkal, a' Magyar Hazára szabván, nagyobbittyta, úgymint a' ki maga is a' Magy. Hazában nevedvén, az orvosi tudományt sok elzöldökig, mind ithon, mind külső Országokon való járása, 's tanulása által tökéletesitette, sőt *Jenában is Hufelandot* halgatta, most pedig az orvosi tudományt a' Magy. Ország anyavárasában gyakorollya; következésképen hizelkedik magának, hogy azt közönséges haszonnal tselekedheti. Ha tehát valami érdemes Hazafi ehez akarna fogni, jelentetik, hogy már munkában vagon, és a' zürzavarnak el kerülése végett ne is fogjon hozzá:

* * *

A' Fels. Magy. Királyi Helytartó Tanátsnak, Májusnak 27-ik napján, Nádor Ispány Ö Kir. Hercegsége előülése alatt tartatott gyűllésében Titt. *Berzevitz Sándor* Úr azon F. K. H. Tanátsnak Protocollumbeli tisztye, eddig való 400 forintból álló fizetéséből 550 forintos fizetésre emeltetett. Helyébe Titt. *Gyöngyösy László* Úr Protocollumbeli tisztnak 400 for. fizetéssel neveztetett ki. E' helyett Póka-Teleki *Kondé Ignátz* Úr lön Accessitává 300 for. fizetéssel.